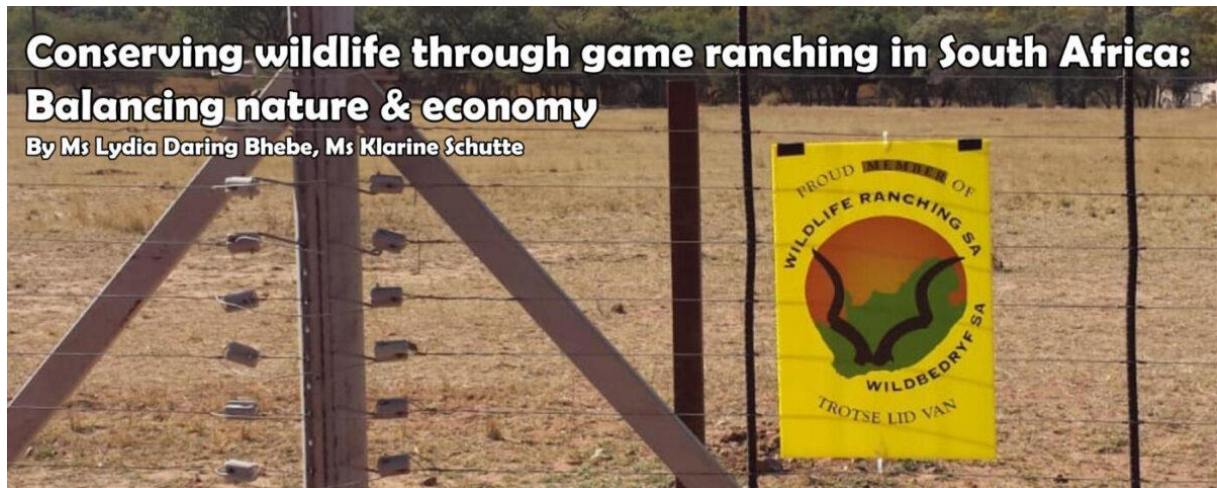

Het behoud van wilde dieren door wildboerderijen in Zuid-Afrika: het evenwicht tussen natuur en economie."

Het combineren van natuurbehoud en handel

Zuid-Afrikaanse boeren zagen wilde dieren ooit als concurrenten voor vee en indringers in hun landschappen. Tegenwoordig beheren ze ze als waardevolle activa. Deze verschuiving naar 'het verwilderen van de boerderij of het boeren van het wild' heeft de manier waarop wilde dieren worden bekeken in de afgelopen decennia getransformeerd, met aanzienlijke implicaties voor natuurbehoud en de wildlevende economieën. In 2008 documenteerde historicus Jane Carruthers hoe wildbeheer natuurbehoud met handel combineerde, waardoor landschappen en levensonderhoud werden hervormd. Haar artikel, 'Wilding the Farm or Farming the Wild?' onderzocht hoe wildbeheer verscheen als een pragmatische reactie op ecologische en economische uitdagingen. In dit korte artikel herzien we de inzichten van Carruthers en onderzoeken we hun blijvende relevantie vandaag, waarbij we kijken naar hoe wildbeheer zich heeft ontwikkeld, de uitdagingen waarmee het wordt geconfronteerd, en de potentiële rol ervan in het vormgeven van de toekomst van natuurbehoud en plattelandseconomieën in Zuid-Afrika. Is het concept van het behouden van wilde dieren door wildbeheer een praktische oplossing of een excuus voor een onderneming met weinig ecologische bijdrage? Laten we dit eens verder onderzoeken...

Van vee naar wilde dieren: Een veranderend landschap

Historisch gezien domineerde vee de plattelandseconomie van Zuid-Afrika, maar overbegrazing en droge omstandigheden leidden tot landdegradatie. Tegen de jaren 1960 onthulden studies dat wildsoorten zoals kudu en springbok beter geschikt waren voor marginale landbouwgronden. Ecologen en pionierende boeren begonnen hun eigendommen te 'verwilderen', en belangrijke beleidswijzigingen, zoals het toekennen van eigendom van wilde dieren aan landeigenaren door middel van wetgeving zoals de Game Theft Act (1991) en het verwijderen van landbouwsubsidies, stimuleerden de verschuiving. Als gevolg daarvan breidde wildbeheer zich snel uit. Tegen de jaren 2000 zwierven naar schatting 1,7 miljoen grote wilde zoogdieren over voormalig landbouwgrond, vergeleken met ongeveer 340.000 in de jaren 1960. Recente peer-reviewed studies schatten dat deze aantallen nu zijn toegenomen tot 4,7-7,3 miljoen herbivoren, met wildbeheer dat 14-17% van het land beslaat.

De groei van een 'onwaarschijnlijke' industrie

Carruthers' onderzoek toonde aan dat wildbeheer slaagde ondanks aanvankelijke scepsis. Wetenschappers toonden al in de jaren 1960 aan dat wilde dieren konden gedijen op land dat ongeschikt was voor vee, wat duurzame vlees- en ecotoerismemogelijkheden opleverde. De erkenning van wilde dieren als een economische troef door de overheid stimuleerde landeigenaren, waardoor wild een verhandelbare hulpbron werd in plaats van een overlast. Tegen 2008 waren particuliere wildbeheerbedrijven vermenigvuldigd, waardoor een lappendeken van semi-wilde landschappen buiten formele parken ontstond. Deze bedrijven versterkten natuurbehoudsinspanningen terwijl ze inkomsten genereerden door jacht, toerisme en de verkoop van levende dieren.

Waarom dit nog steeds belangrijk is

Fast forward naar het heden, en de inzichten van Carruthers blijven relevant. Wildbeheer is uitgegroeid tot een miljardenindustrie, die de zuivel- en suikersectoren overtreft. Zuid-Afrika heeft nu bijna 9.000 wildbeheerbedrijven, met buurland Namibië dat een vergelijkbaar model hanteert, en opkomende industrieën in Zambia en Botswana. Zimbabwe had ook een aanzienlijke wildbeheersector voordat de grote politieke onrusten begonnen in de vroege jaren 2000. Tegenwoordig is er groeiende interesse in het revitaliseren van deze sector, zoals blijkt uit het Biodiversity Economy Report van Zimbabwe uit 2023, waarin de nadruk werd gelegd op het potentieel van duurzame wildelevende economieën voor biodiversiteitsbehoud en plattelandsontwikkeling.

Dankzij particuliere natuurbehoudsinspanningen in Zuid-Afrika zijn soorten zoals bontebok, zwarte wildebeest en neushoorns hersteld, wat de ecologische voordelen van wildbeheer aantoonde. De industrie heeft echter uitdagingen ondervonden. Na beleidswijzigingen leidde het fokken van waardevolle en zeldzame kleurvarianten tot een speculatieve boom, met een veilingomzet die piekte op meer dan R1,8 miljard in 2014. Maar tegen 2018 was dit gedaald tot R750 miljoen toen markten verzadigd raakten en prijzen kelderden. Veranderende internationale regelgeving over trofeejacht en de COVID-19-pandemie testten de veerkracht van de sector. Toch blijft wildbeheer aanpasbaar, diversifiërend naar ecotoerisme, vleesproductie en natuurbehoudspartnerschappen. Overheidsinitiatieven, zoals de National Biodiversity Economy Strategy en de Game Meat Strategy van Zuid-Afrika, onderstrepen een toewijding aan het uitbreiden van op wilde dieren gebaseerde industrieën.

Het debat: Verwilderen of boeren?

Met succes komt ook kritiek. Herstelt wildbeheer echt wilde landschappen, of is het de domesticatie van wilde dieren zoals het gebeurde met koeien en geiten in de afgelopen eeuwen? Sommige critici beweren dat intensief fokken, selectieve genetica en omheiningen de grens tussen wild en gedomesticeerd vervagen. Bijvoorbeeld, de classificatie van bepaalde wildsoorten onder de Animal Improvement Act van Zuid-Afrika in 2019 riep zorgen op over de langetermijn genetische integriteit van wilde dieren. Een andere opkomende zorg is de potentiële overdracht van zoönotische ziekten naarmate de productie van wildvlees toeneemt. De One Health-benadering, die menselijke, dierlijke en milieugezondheid integreert, wordt steeds vaker toegepast op de veiligheid van wildvlees en ziektebewaking (TRAFFIC). De interactie tussen wilde dieren, vee en mensen in wildbeheeromgevingen kan sterkere bioveiligheidsmaatregelen vereisen om ziekteoverdracht te voorkomen, vooral in de nasleep van wereldwijde pandemieën waarbij de handel in wilde dieren onder de loep is genomen.

Landgebruik en sociale rechtvaardigheid zijn ook controversiële kwesties. Hoewel wildbeheer natuurbehoud heeft nieuw leven ingeblazen, beperken omheinde landgoederen soms de toegang voor lokale gemeenschappen. Historisch en tegenwoordig weerspiegelt land dat wordt gebruikt voor natuurbehoud de onrechtvaardigheden van landonteigening en wordt het gecontroleerd door een bevoorrechte minderheid, wat zorgen oproept over eerlijke voordelen. Lopende discussies en onderzoek richten zich op het Wildlife Economy Programme van de South African National Park, dat streeft naar meer inclusieve groei in de wildlevende economie. Gemeenschapsconservatoria en joint ventures komen naar voren als oplossingen, waarbij wordt gezorgd dat plattelandsbevolkingen ook delen in de economische beloningen van de wildlevende economie.

De weg vooruit

Carruthers sloot haar paper uit 2008 af met een vooruitziende observatie: "Hoewel de overdracht van land van traditionele landbouw en huisdieren naar meer natuurgebaseerde wildactiviteiten waarschijnlijk zal versnellen met klimaatverandering en politieke onzekerheid rond landkwesties..., waarschuwen sommige experts dat wildbeheer voor ecotoerisme en levende verkopen mogelijk het verzadigingspunt bereikt, en... zij pleiten voor meer aandacht voor het uitbreiden van de markt voor wildvlees en biltong, evenals het aanmoedigen van trofeejacht." Dit inzicht blijft vandaag de dag zeer relevant.

Om het succes te behouden, moet wildbeheer een balans vinden tussen economische levensvatbaarheid en ecologische integriteit. Beleidsmakers moeten duurzame modellen ondersteunen door wildvleesreguleringen af te ronden, uitgebreide in plaats van intensieve wildbeheerpraktijken te stimuleren en gemeenschapsinclusieve natuurbehoudsinspanningen te bevorderen. Natuurbeheerders, in plaats van wildbeheer tegen te werken, kunnen beste praktijken begeleiden die biodiversiteit en ethisch beheer behouden.

Toekomstige innovaties kunnen onder meer koolstofkredieten omvatten voor landbeheerpraktijken die bovengrondse of ondergrondse koolstof vasthouden, certificeringsprogramma's voor duurzaam wildbeheer en uitgebreide gemeenschapsdeelname aan wildlevende ondernemingen. Wildbeheer heeft al bewezen dat wilde dieren buiten nationale parken kunnen overleven door hun marktwaarde aan te tonen. De volgende uitdaging is ervoor te zorgen dat dit model ecologisch gezond, sociaal rechtvaardig en veerkrachtig blijft in het licht van klimaatverandering en economische verschuivingen.

Carruthers' vraag uit 2008: Verwilderen we de boerderij of boeren we het wild?, blijft vandaag de dag relevant. Het antwoord ligt in hoe we de industrie in de toekomst vormgeven. Met inclusieve benaderingen en slim beleid zou wildbeheer kunnen helpen het verhaal van Afrikaans natuurbehoud te herschrijven naar economisch levensvatbaar, ecologisch veerkrachtig en sociaal rechtvaardig.

Oorspronkelijke artikel:

<https://gameandhuntedaily.co.za/conserving-wildlife-through-game-ranching-in-south-africa-balancing-nature-economy/>

Ms Lydia Daring Bhebe
Ms. Klarina Schutte
(Stellenbosch Universiteit en AWEI (African Wildlife Economy Institute))